

**KLASSIEKE
ACADEMIE**
VOOR BEELDENE KUNST

Studiegids Schilderkunst

2020 – 2021

Inhoud

Inleiding		3
Algemeen		3
Toetsing		3
Algemene voorwaarden en Beroep & Klachten		3
Wijzigingen		3
Basisscholing		4
Maandag		4
Modeltekenen en anatomie	Elvira Dik / Annelies Middel	4
Vakscholing 1		5
Woensdag		5
Anatomisch modeltekenen	Annelies Middel	5
Ruimtesuggestie	Tim Blaauw	5
Introductielessen Grafiek	Reinder Homan/Siemen Dijkstra/Marieke Keuken	5
Donderdag		5
Compositie & expressie	Xandra Donders	6
Kunstgeschiedenis	Ellen van der Vecht	6
Tekentechnieken	Elvira Dik	6
Materialen		7
Aanbevolen boeken		7
Vakscholing 2		8
Maandag		8
Fijnschilderen	Anuschka de Smidt	8
Gelaagd schilderen	Piet Sebens	8
Dinsdag		8
Modeltekenen en -schilderen	Dorine Kuiper	8
Compositie & expressie	Bas Nijenhuis	8
Compositie & expressie	Bas Nijenhuis	9
Modelschilderen	Svetlana Tartakovska	9
Kunstgeschiedenis	Ellen van der Vecht	9
Materialen		9
Vakscholing 3		11
Donderdag		11
Compositie & expressie	Xandra Donders	11
Kunstbeschouwing	Bouk Wierda	11
Aquarel	Riny Bus	12
Vrijdag		12
Modelschilderen	Paul Boswijk	12
Kleurstudie	Keimpe van der Kooi	12
Materialen		13
Facultatieve lessen		14

1^e semester		14
Maandag Fijnschilderen	Esther Leuvenink	14
Donderdag Modeltekenen	Annelies Middel	14
2e semester		15
Maandag Fijnschilderen	Esther Leuvenink	15
Woensdag Grafische technieken	Reinder Homan/Siemen Dijkstra/Marieke Keuken	15
Vrijdag Model	Paul Boswijk	16
Masterscholing		17
1^e semester		17
Dinsdag Muurschilderen	Jille van der Veen/Randolph Algera	17
Dinsdag Model in de ruimte	Joost Doornik	17
Dinsdag Compositie en expressie	Xandra Donders	17
Woensdag Schilderen	Peter Hartwig	18
Vrijdag Model	Rachel Dieraert	18
Zaterdag Het binnenste buiten	Joyce Eijkhout	18
Zaterdag sept. 4x plein air schilderen	Joost Doornik	19
Projectweek Masterles	Henk Helmantel	19
2e semester		19
Dinsdag Portret in opdracht	Dorine Kuiper	19
Dinsdag Vergelijkende anatomie	Robin Shillcock	20
Woensdag Schilderen	Stijn Rietman	20
Vrijdag Model en Portret	Paul Boswijk	21
Vrijdag Het binnenste buiten	Joyce Eijkhout	21
Zaterdag Schilderen	Peter Hartwig	21
Zaterdag mei 4x plein air schilderen	Joost Doornik	22
Week open dagen Masterles	Sam Drukker	22
Projectweek Masterles	Piet Sebens	22
Persoonlijk kunstondernemerschap Masterscholing 2 (verplicht onderdeel)		22
Persoonlijk kunstondernemerschap	Renate Coenraad	22
Materialen		23

Inleiding

Algemeen

De beroepsopleiding schilderkunst telt drie scholingen op een rij.

De Basisscholing is een optionele vooropleiding. Ze is niet verplicht maar bereidt de kandidaten zo goed mogelijk voor op het toelatingsexamen. Het volgen van de Basisscholing biedt echter geen garantie op toelating tot de Vakscholing; dat wordt bepaald op het toelatingsexamen.

De Vakscholing is een driejarige opleiding volgens een vast rooster. Inzet is hier de ontwikkeling van know-how, beeldend inzicht en technische vaardigheden. Wanneer deze het vereiste niveau hebben bereikt is toelating mogelijk tot de Masterscholing.

De Masterscholing duurt twee jaar en heeft een keuzerooster dat in de loop van die twee jaar naar eigen inzicht ingevuld kan worden. Alleen de lessen Beroepsvoorbereiding Masterscholing 2 volgen hier nog een vast rooster.

De Masterscholing wordt afgesloten met een eindexamen en een bijbehorende tentoonstelling.

Toetsing

Toetsmomenten:

Basisscholing: twee werkbesprekingen, aan het einde van het eerste en tweede semester.

Vakscholing: twee werkbesprekingen, aan het einde van het eerste en tweede semester.

Masterscholing 1: twee werkbesprekingen, aan het einde van het eerste en tweede semester.

Masterscholing 2: een schouw, aan het einde van het eerste semester. Presentatie plannen eindexamen, begin tweede semester. Een eindexamen aan het einde van het tweede semester.

Herkansing:

In geval van een herkansing, zal een aparte samengestelde commissie vanuit de Leerplan en Onderwijscommissie (LOC), de mogelijkheden onderzoeken.

Vrijstelling:

Aanvragen van vrijstellingen (bijvoorbeeld voor bepaalde vakken) worden per geval behandeld. De student kan hiervoor contact opnemen met de stafdocent onderwijs.

Algemene voorwaarden en Beroep & Klachten

Informatie over de algemene voorwaarden en de klachtenregeling zijn vermeld op de website van de Academie of kunnen worden opgevraagd via de administratie.

Wijzigingen

De Klassieke Academie behoudt zich het recht voor om wijzigingen in deze studiegids door te voeren.

Basisscholing

Maandag

9:30-12:00 of/en 12:30-15:00

Modeltekenen en anatomie, Elvira Dik/Annelies Middel

In het eerste semester ligt het accent op:

- Tekenen vanuit basisvormen en hoeken
- Lijnvoering
- Toonwaarden

Er wordt getekend en geschilderd naar model.

Materialen: 2B potlood, wilgenhoutschool, Oost-Indische inkt met rietpen, zwarte en titaanwitte acrylverf

In het tweede semester wordt er ingegaan op de menselijke anatomie op een begrijpbare en inzichtelijke manier. Er wordt in houtschool gewerkt, zowel in lijn als in toonwaarden, naar levend model. Ook worden er extra opdrachten gegeven die thuis worden gemaakt.

Materialen: Houtschool, kneedgum, 2B tot 4B potlood

Vakscholing 1

Woensdag

15:30-18:00 Anatomisch modeltekenen, Annelies Middel

Het menselijk skelet, spieren, gewrichten, beweging, evenwicht en balans worden met een levend model inzichtelijk gemaakt. In de les wordt getekend, thuis een anatomiemap aangelegd, waarin oorsprong, aanhechting en functie van spieren wordt uitgewerkt. De mappen worden individueel besproken en dienen als naslagwerk gedurende de academietijd. Gedurende het jaar wordt alles wat voor de schilder van belang is, behandeld.

19:00-21:30 Ruimtesuggestie: perspectief en plastiek, Tim Blaauw

Bij het tekenen en schilderen van landschappen, stadsgezichten of stillevens maken we een vertaling van driedimensionaal, de ruimte om ons heen, naar tweedimensionaal, het platte vlak van het papier of doek. Om op dat platte vlak een suggestie van ruimtelijkheid of diepte te krijgen staan ons een aantal hulpmiddelen ter beschikking. Een daarvan is het geometrisch perspectief. Een systeem van denkbeeldige lijnen en punten waarvan de horizon met vluchtpunten en –lijnen de belangrijkste elementen zijn. Naast de geometrische vorm en vaak in combinatie daarmee te gebruiken zijn er nog andere perspectieven zoals sferisch-, coulissen-, contrast-, kleurperspectief enzovoort. Plastiek is het andere middel om ruimtelijkheid op het platte vlak te creëren. Kortweg gezegd: door middel van licht en schaduw de bolling van een voorwerp weergeven.

9:30-12:00 / 12:30-15:00 (tweede semester) Introductielessen Grafiek

Voor de introductielessen grafiek wordt de groep in 3 subgroepen verdeeld, die ieder een rooster van 5 weken volgen. De lessen Grafische technieken betreffen de hoog-, diep- en vlakdruk, in praktijk houtsnede, ets en litho. Eerstejaars studenten krijgen in het tweede semester een introductie in deze technieken.

Docent: Siemen Dijkstra

Hoogdruk, daar wordt tijdens deze cursus voornamelijk de **houtsnede** mee bedoeld. Het is de bedoeling dat iedere student de mogelijkheid krijgt een kleurenhoutsnede te maken. Dat doen we in de reductietechniek: de prent wordt in drie tot vier drukgangen gedrukt en tussen de drukgangen door wordt de houtplaat verder weg gesneden (gereduceerd). Deze techniek stelt je op een eenvoudige wijze in staat om kleuronderzoek te doen. Omdat het een grafische druktechniek is kan er bovendien in oplage (6 tot 8 exemplaren) worden gedrukt. Je kunt de oplage precies hetzelfde drukken, maar je kunt ook ieder vel met andere kleuren drukken. Uitgangspunt voor de houtdruk is een tekening uit je schetsboek. Een modelstudie, een landschap; alles is mogelijk. Deze techniek biedt vele mogelijkheden en de resultaten zijn altijd weer verrassend!

Docent: Reinder Homan

Diepdruk: de lessen **etsen** wordt gegeven door Reinder Homan. Aan de hand van originele prenten wordt een reis gemaakt door de techniek en historie van de grafische technieken (hoog-, diep- en vlakdruk). Vervolgens spitst het verhaal zich toe op de ets en wordt de techniek hiervan uit de doeken gedaan, waarbij in eerste instantie de lijnets centraal zal staan. Hierbij wordt bijzondere aandacht besteed aan het in verschillende fasen bijten van de plaat.

Docent: Marieke Keuken

Vlakdruk, steendruk of lithografie berust op het principe dat water vet afstoot en omgekeerd.

Met een vettig krijt of inkt wordt een tekening aangebracht op een lithosteent. Bij het afdrukken wordt het oppervlak bevochtigd: de drukinkt 'pakt' dan alleen de getekende lijnen en vlakken en niet de vochtige blanco steen.

Donderdag

9:30-12:00 Compositie en expressie, Xandra Donders

Mijn lessen gaan over compositie en expressie en de samenhang tussen compositie en expressie.

CREDO'S : lelijke tekeningen maken/ fouten maken mag / afkijken moet.

1ste semester: Compositorisch onderzoek op ritmiek en bogen. Lineaire compositie.

-Tekenend bestuderen van schilderijen/beelden/foto's uit kunstgeschiedenis tot heden / krantenfoto's / stripverhalen /opstellingen in de klas / (zelf)portretten op ritmiek en bogen.

-Compositie houdt afbeelding bij elkaar.

-Er wordt gekeken naar statische en dynamische composities. Bijv. Ingres versus Delacroix en daarbij wordt gewezen op de verschillende expressies. Keuze compositie bepaald de expressie.

-Studenten leren dat het niet om de voorstelling gaat, maar om de opbouw(compositie).

2e semester: Waar komt licht vandaan? en daarmee componeren.

-Waar komt het licht vandaan n.a.v. reproducties barok tot heden/ stillevens/ landschappen/opstellingen in het lokaal en (zelf)portret en

-hoe componeer je met het licht en donker en tussentoon.

-en dat goede licht/donker verdeling illusie van ruimte geeft .

-keuze compositie groot contrast /gering contrast/ licht tonen bepaald de expressie.

-keukentafelgesprekken n.a.v. de lessen en tentoonstelling bezoek.

- Samen met lessen kunstgeschiedenis ah einde van het jaar een kunstenaar of periode uit de kunstgeschiedenis kiezen waar je je verwant mee voelt en dat onderzoeken met woorden (essay) en beelden (tekenend onderzoek).

13:00-14:30 Kunstgeschiedenis, Ellen van der Vecht

In de lessen kunstgeschiedenis voor het eerste jaar zal een overzicht worden gegeven van de kunst van voornamelijk West-Europa, waarbij wordt aangevangen bij de grottekeningen van ca 15.000 jaar geleden en die zal eindigen rond 1800 n.C. Nadruk ligt op begrip van de opeenvolgende en naast elkaar bestaande stromingen, ontwikkeling van verschillende stijlen en het effect van belangrijke uitvindingen in de loop der eeuwen zoals het perspectief en chiaroscuro.

Zowel 1^e als 2^e jaars studenten moeten een naslagwerk als Honour & Fleming (of iets vergelijkbaars) hebben om bij de lessen te gebruiken. Hetzelfde geldt voor Ad de Visser, Hardop Kijken i.v.m. beeldanalyse. Met deze boeken wordt in de meeste lessen actief gewerkt.

15:30-18:00 Tekentechnieken, Elvira Dik

In het vak tekentechnieken leer je om te gaan met diverse tekenmaterialen zoals: potlood, houtskool, Siberisch/Contékrijt en inkt. De basistechnieken als: arceren, toonwaarden inschatten en meten komen uitgebreid aan de orde. Je krijgt hierdoor een ruime keuze om je onderwerp in zwart- wit- en grijstonen op papier te tekenen. Als je de toonwaarden (= licht en donker) goed kan inschatten, komt dat later zeer goed van pas als je gaat schilderen. Sowieso kan een zwart-wit-grijs tekening al vaak prachtige resultaten opleveren!

We tekenen grotendeels naar stillevens.

Eindopdracht: Maak een compositie in licht-donker met een anatomisch correct model in een perspectivisch correcte ruimte.

Materialen

Tekentechnieken: Wit papier of schetsboek 120 grams (minstens A3 formaat), grafietpotloden 2B/4B/6B, houtskool, houtskoolhouder, zwart en wit Contékrijt (zacht), Siberisch krijt 2B, kneedgom, rietpen, kroontjespen, Oostindische inkt, rond Japans penseel, leeg potje, oude doek, klein spotje.

Ruimtesuggestie: Potloden, gum, houtskool, kneedgom, liniaal, gradenboog of geodriehoek

Anatomie: A3 portfolio multomap met insteekhoezen (wordt in les 1 getoond en kan ook dan besteld worden).

Compositie: 2 multomappen A4 met insteekhoezen: 1 voor aanleggen van je Beeldfamilie en 1 om je portfolio in aan te leggen.

Grafiek: Materialen zijn in de grafiekwerkplaats aanwezig, kosten € 40 p.p., vooraf per bank te voldoen. Het is raadzaam om beschermende kleding, dan wel kleding die vies mag worden te dragen.

Aanbevolen boeken:

Anatomie

- Anatomieboek: Portret- en figuurtekenen - Louise Gordon, Menselijke Anatomie voor Kunstenaars - Szunyogh & Fehér optioneel: 'Die Gestalt des Menschen' of 'Sehen und verstehen' - Gottfried Bammes (ook te downloaden als PDF)
- Plains of Asaro (ruimtelijk model in vlakken)

Kunstgeschiedenis

Aanrader is Algemene Kunstgeschiedenis van Hounour & Fleming (paperback €60,-) , dat ook gebruikt wordt in de opleiding kunstgeschiedenis aan de RuG.

- Ad de Visser, hardop Kijken

- Idem, Kunst met Voetnoten

- Idem, De tweede helft, beeldende kunst na 1945

- Paul van den Akker, Sporen van Vaardigheid, de ontwerpmethode voor de figuurhouding in de Italiaanse tekenkunst van de renaissance

- Jan van Laarhoven, De Beeldtaal van de Christelijke Kunst, geschiedenis van de Iconografie

- Karin Haanappel, Herstory of Art (vrouwelijke kunstgeschiedenis)

- Ernst Hoffmann, Goden- en heldensagen: basaal boek over de Griekse Mythologie, goedkoop en vrij volledig

- Giorgio Vasari, Levens van de grootste schilders, beeldhouwers en architecten, (in veel uitgaven verkrijgbaar)

Kleur

Johannes Itten. Kleurenleer; ISBN: 9021300583.

Op een heldere beknopte manier worden daar de kleurcontrasten uitgelegd. Flokstra heeft het vaak voorradig.

Vakscholing 2

Maandag

15:30-18:00 Materiaalkennis en fijnschilderen, Anuschka de Smidt

In de lessen komen (bijna) alle verfsoorten aan bod die gebruikt worden in de schilderkunst. We gaan daarmee naar waarneming en gedetailleerd schilderen, met veel aandacht voor compositie, plastisch/ruimtelijke weergave, stofuitdrukking en de verfsoort waarmee dat gebeurt. In lesblokjes gaan we aan de slag met acrylverf, eitempera, gouache, aquarelverf, alkydverf en olieverf.

19:00-21:30 Gelaagd schilderen, Piet Sebens

Tekenen en schilderen naar waarneming, in eerste instantie naar stilleven en model. We beginnen in zwart-wit, later in het jaar wordt kleur toegevoegd. Analyserend/ ontledend kijken is belangrijk. Daarbij wordt aandacht besteed aan onder meer (rest)vorm, toonwaarden, compositie, kleur en contrast. In feite is dit het opbouwen van een arsenaal aan beeldelementen waarmee elk onderwerp kan worden 'opengebrouwen' om het daarna weer stapsgewijs op te bouwen met potlood, inkt of verf.

Dinsdag

9:30-12:00 Modeltekenen (eerste semester), Dorine Kuiper

We beginnen met modeltekenen en gaan geleidelijk over op schilderen (met acrylverf). Wat dit laatste betreft zal het vooral gaan draaien om tonaliteit: het werken met lichtval en schaduwnuances, en daarmee het creëren van ruimtelijkheid. Je leert om het model en zijn of haar omgeving in eerste instantie als een serie abstracte vlekken te benaderen, waaruit vervolgens de figuratieve voorstelling ontstaat. Het schilderpalet blijft in dit semester beperkt, voornamelijk monochroom.

Benodigde materialen: De eerste lessen alleen tekenpapier en houtskool; informatie over de schildermaterialen volgt t.z.t.

13:00-15:30 Compositie en expressie (eerste semester), Bas Nijenhuis

Op zoek naar de anima (begeestering)

In deze reeks lessen ligt de focus niet op leren van een goede schildertechniek. Wel ligt deze op het proces van het maken van een goed werk. Dus: niet 'hoe moet het?' en 'wat schilder je?' maar vooral: 'waarom schilder je dit en waarom op die manier?' Schilderen is veel meer dan het kopiëren van wat je waarneemt. Het is een zeer persoonlijke vertaling daarvan. Experimenteren, falen, uitproberen, mislukken om daarna door te gaan en in staat te zijn 'meer van jezelf' uit te drukken is het hoofddoel. Als dit (later) dan samenkomt met een goede schildertechniek is dat fantastisch! Acrylverf heeft de voorkeur bij deze aanpak.

9:30-15:30 Compositie en expressie (7,5x tweede semester), Bas Nijenhuis

Op zoek naar de anima (begeestering)

In deze reeks lessen ligt de focus niet op leren van een goede schildertechniek. Wel ligt deze op het proces van het maken van een goed werk. Dus: niet 'hoe moet het?' en 'wat schilder je?' maar vooral: 'waarom schilder je dit en waarom op die manier?' Schilderen is veel meer dan het kopiëren van wat je waarneemt. Het is een zeer persoonlijke vertaling daarvan. Experimenteren, falen, uitproberen, mislukken om daarna door te gaan en in staat te zijn 'meer van jezelf' uit te drukken is het hoofddoel. Als dit (later) dan samenkomt met een goede schildertechniek is dat fantastisch! Acrylverf heeft de voorkeur bij deze aanpak.

9:30-15:30 Modelschilderen (7,5x tweede semester), Svetlana Tartakovska

In mijn lessen gaan we ons bezighouden met technische vaardigheden. We werken met een levend model waarbij we alle zeven lessen aan dezelfde opstelling gaan werken. Met behulp van een systematische aanpak nemen we de volgende onderwerpen door: compositie, tonale waarden, palet, focus en nog veel meer!

16:30-18:00 Kunstgeschiedenis, Ellen van der Vecht

Het tweede jaar is een chronologisch vervolg op het eerste, waarin de moderne kunstwereld vanaf 1800 tot heden wordt behandeld. Kunststromingen volgen elkaar in steeds sneller tempo op, maar bestaan ook steeds meer naast elkaar. Met name vanaf de 20e eeuw is dat het geval. Aan bod komt onder andere de positie van de figuratieve kunst in de woelige 20e eeuw.

Voor de overzichtlessen kunstgeschiedenis in het 1e en 2e jaar wordt niet één speciaal boek gevolgd, maar is het handig een naslagwerk te gebruiken voor de lessen voor het grote overzicht.

Eindopdracht: Maak een compositie in beperkt palet met een anatomisch correct model in een perspectivisch correcte ruimte.

Materialen

Tekenmaterialen: als in 1e jaar plus een platte stalen liniaal van 30 cm en een rolmaatje.

Kwasten: spalterkwasten (van 3.5 cm en 6 cm breed); diverse penselen (zeker 10 grote en kleinere, kattentong en recht, bruikbaar voor olie en acryl), ook rond/spits (bv. Da Vinci) 4, 6 en 8, lange stelen; aquarelpenselen met een scherpe punt in diverse diktes (nrs. 8, 5, 3, 2, 0 en 000, bij voorkeur Da Vinci cosmotop-spin of Da Vinci junior synthetics).

Verf: studiekwaliteit van merken als Talens, Winsor & Newton, Sennelier, etc.

	acryl	gouache	aquarel	eitempera	alkyd	olie
titaanwit	x	x		x	x	x
zinkwit						x
citroengeel	x		x	x	x	x
cadmiumgeel donker	x					x
gele oker	x		x	x	x	x
sapgroen						x
ijzeroxide rood						x
kraplak	x					x
cadmiumrood	x (medium)		x	x	x (medium)	x

Schevenings blauw licht (van Scheveningen)						X
violet						X
kobaltblauw	X					
ultramarijn blauw	X	X	X	X	X	X
gebrande sienna	X		X	X	X	X
gebrande omber	X		X	X	X	X
zwart	X	X				
Ivoren zwart						X

NB: van aquarel, eitempera en alkyd de kleinste tubetjes kiezen.

Diversen: Gesso (1 liter, Talens), Gamsol, paletmes ca. 5cm met afgeronde bovenkant, witte gladde badkamertegel (bouwmarkt, ca. 15x15 cm), eenvoudig plantenspuitje, palet A3 formaat, vierkante plank (triplex, minimaal 30x50 cm, grijs), aquarelblokje stevig en glad papier (bv Arches grain satiné hot pressed 18x26 cm), oliepapier of doek (wit, minimaal 50x60 cm), oude lap, glazen potjes met deksel voor water e.d.

Boeken

Worden gebruikt in 2e helft van het jaar bij de na-oorlogse kunst.

Vakscholing 3

Donderdag

12:30-15:00 Compositie en expressie, Xandra Donders

De bedoeling in mijn lessen zal zijn dat je procesgericht aan het werk zal gaan: Je gaat dus niet in 1 les een werk maken. Maar je gaat een aantal weken met een onderwerp aan de slag. Motto van mijn lessen Caspar David Friedrich: 'een schilder moet niet alleen schilderen wat hij voor zich ziet, maar ook wat hij in zichzelf waarneemt.' Naast waarneming speelt voelen en ervaren dus een rol.

De volgende vragen zullen bij elk onderwerp aan bod komen: Wat wil je laten zien? Welke kunstenaars inspireren je daarbij? Hoe zet je compositie daarbij in : ritmiek/bogen/beweging en licht/donker en toon en warm/koud in samenhang met hun expressies daarbij in. En hoe speelt het licht daarin een rol?

Stappenplan/ ideevorming/ inspiratiebronnen zoeken/ studeren/ experimenteren / plezier /schetsen/ fouten maken /compositorisch onderzoek/ naar 'affe' schilderijen. Ik zal je stimuleren je schilderijen ook aan andere docenten te laten zien.

De volgende onderwerpen zullen aan bod komen:

-Compositie (beweging) en tonaal onderzoek. Collages.

-Zelfportret. Hoe zie jij jezelf? Of hoe zou je graag willen dat anderen je zien of hoe voel jij je? Of welke emotie zou je willen uitdrukken?

- Begeisterung. Transformeer jezelf tot dier en maak daar een portret van. Of maak een zelfportret met een dier op groot formaat.

- Landschap Romantiek in het Noorden. In de Romantiek werden schilderijen niet geschilderd alleen maar omdat het mooi was. De landschappen gaan over ons, onze emoties. We gaan ook naar andere landschapschilders kijken. De schetsen gaan jullie uitvergroten met ruitjes tot groot formaat.

Eventueel samenwerken met medestudenten hoort tot de mogelijkheden.

-Groepsportret.

-Kijkdozenproject / ruimtelijke opstellingen in samenwerking met de les Kunstbeschouwing.

Je kiest een kunstenaar of periode uit de kunstgeschiedenis.

Studenten maken voor Bouk haar les een visuele analyse van de kunstenaar of periode uit de kunst(gesch) en bij mij een beeldend onderzoek. Je presenteert dit tijdens de werkbesprekingen in juli.

-Beeldfamilie samenstellen waar duidelijk een persoonlijke interesse voor een vorm van expressie uit naar voren komt. Hele jaar door.

-Materiaal : in elk geval heel klein spotje en spiegel en Siberisch krijt en tekenklemmen en gekleurde vouwblaadjes en verder alle materialen welkom.

16:00-17:30 Kunstbeschouwing, Bouk Wierda

Het doel van de lessen Kunstbeschouwing is om door actieve waarneming, analyse en bespreking van meer of minder representatieve voorbeelden uit verschillende kunststromingen of stijlperiodes, een onderzoekende instelling te bewerkstelligen bij de student zodat deze zicht krijgt op zijn eigen plaats in de figuratieve traditie en zich verder blijvend kan ontwikkelen binnen de evoluerende wereld van de kunst.

De lessen zijn opgesplitst in blokken van drie of vier. Een blok begint met een hoorcollege kunstgeschiedenis waarin suggesties van de praktijkdocenten zijn verwerkt over thema's zoals kleur, model- en portretschilderen, landschap, negentiende-eeuwse kunstenaarscollectieven en hedendaags Nederlands realisme.

In les 2 en 3 van een blok worden kunstwerken beschouwd die gerelateerd zijn aan het thema van het hoorcollege. Er wordt een actieve inbreng van de studenten verwacht.

Kernvragen hierbij zijn:

WAT is er uitgebeeld? Wat stelt het voor? Wat is het thema? Welk moment is uitgebeeld?

HOE is er uitgebeeld? Welke beeldaspecten kunnen we onderscheiden? Welke materialen en technieken zijn er gebruikt en hoe zijn ze toegepast? Hoe is de vormgeving?

WAAROM is het werk gemaakt? Met welk doel? Wat is de functie?

WAAR en WANNEER is het werk gemaakt? De lokalisering naar plaats en tijd. De historische en geografische gegevens. De cultuurhistorische context.

Deze kernvragen staan niet geheel los van elkaar en worden dan ook in samenhang met elkaar beschouwd.

In de laatste les van ieder blok geven twee à drie studenten een presentatie met beeld naar aanleiding van het thema.

De eindtoets is een essay over een kunstenaar of kunstwerk dat gerelateerd is aan de beeldmap die studenten aanleggen bij het vak Compositie en Expressie.

18:30-21:00 Aquarel, Riny Bus

In mijn lessen ga ik in op de diverse eigenschappen van de aquareltechniek. Vooral het losser schilderen, nat-in-nat, werken met toetsen en glacerende lagen. We beginnen vanuit de basis: tonaal, daarna zal langzaam kleur toegevoegd worden tot uiteindelijk een volledig palet. Daarnaast komen veel verschillende thema's aan bod, stillevens, portret, model, bloemstillevens, landschap en stadsgezichten. Op de (beperkte) dagen dat het weer het toelaat gaan we naar buiten.

Vrijdag

9:30-12:00 Modelschilderen, Paul Boswijk

We beginnen met in het kort de basis. Welke materialen gebruiken we en hoe? Palet, verf, penselen, ondergrond. Het schilderen. Waar kijk je naar? Schets en voorstudie. Compositie, toonwaarden (licht/donker), vorm, kleur, focus(edges). Van groot naar klein, van het vlak naar het detail. Hoe leer je dit te zien en vervolgens te schilderen? Leren goed te kijken en het weergeven van de juiste 'toonwaarden'. Met goed kijken bedoel ik eigenlijk 'slecht kijken'. Dus met één oog dicht en het ander half toegeknepen. Daarmee vallen details in vorm, contrast en kleur weg en houd je de basis van het figuratieve schilderij over. Dit klinkt eenvoudig, en dat is het ook. Toch blijken de meeste mensen het nog vrij lastig te vinden om dit in de praktijk toe te passen. Dat komt door onwennigheid, onkunde en vaak omdat ze bang zijn dat het schilderij 'mislukt'. Ik beschouw het als mijn taak de studenten vakkennis bij te brengen en te leren schilderen met inspiratie, enthousiasme en zonder vrees of bekommernis.

13:00-15:30 Kleurstudie, Keimpe van der Kooi

In deze lessen zal een eigen palet worden ontwikkeld. Een van de aanknopingspunten is de kleurenleer van Johannes Itten. Er wordt vanuit de primaire kleuren gewerkt. (De kleuren die al gebruikt worden zullen hun eigen plek krijgen). We krijgen door het beter leren mengen steeds meer inzicht hoe kleuren zijn opgebouwd. Zo komen we sneller tot gewenste kleuren. Kleuren staan altijd in verhouding tot elkaar. Ook dat zullen we onderzoeken.

Verhoudingen als bijvoorbeeld koud/warm en verzadigd/onverzadigd zullen aan bod komen maar ook de tonaliteit van kleur. Zijdelings kijken we naar paletindeling, pigmenten enzovoort. Uiteindelijk kunnen afgewogen persoonlijke keuzen worden gemaakt.

Aan het eind van het jaar zal het schilderplezier verhoogd zijn door een beter inzicht in, en gebruik van, eigen palet!

Eindopdracht: Maak een compositie in kleurrijk palet met een anatomisch correct model in een perspectivisch correcte ruimte.

Materialen:

Aquarel: Aquarelverf: napjes of tubes? Tubes hebben mijn voorkeur. Heb je al een aquareldoos met napjes, dan kun je deze ook met tubes combineren. Ook voor aquarelleren op groot formaat en met een beetje kleurkracht zijn tubes beter geschikt. Goede merken zijn: Winsor • Anders: Puntig penseel (synthetisch) nr. 8; Puntig penseel nr. 12; Chinese platte kwasten geitenhaar nr. 1 • Aquarel: Palet: kunststof palet met grote mengvakken (Flokstra), palet met deksel (John Pike) of opvouwbaarpalet verkrijgbaar via mij. Penselen: aquarelpenselen moet zacht zijn, veerkrachtig en goed water vasthouden. De haren moeten niet te kort zijn. Heb je al penselen? Neem ze even mee ter beoordeling. • & Newton artist, Rembrandt van Talens of Schmincke. Cotman en Van Gogh zijn goedkopere studiekwaliteiten van deze merken. Tip: een voordelige aquareldoos met napjes verf die goed oplost is de Russische verf: St. Petersburg White Nights. Te bestellen via de Duitse website www.gerstaecker.com. Basispalet aquarel: 11 French Ultramarijn, ; Winsor Blue green shade ; Eventueel kobaltblauw; Eventueel indigo Ceruleumblauw (Winsor en Newton) ; Gele oker of raw sienna ; Winsor yellow ; New gambogue ; Gebrande omber, Gebrande sienna, Permanent alizarin crimson, Permanent rose Scarlet lake of cadmium rood Overig: Klein natuursponsje ; 2 grote plastic yoghurtmerrtjes (bij voorkeur wit) acryl en olie.

Modellschilderen: Tekenpapier en potlood of houtskool; Een paar met Gesso geprepareerde dragers van minimaal 40x50 cm. naar keuze (stevig papier, karton, paneel, doek) ; Penselen. Minimaal 6, lange steel, maten van 4 t/m 12. Varken of kunsthaar. ('Greene Art' zijn goed en goedkoop) ; Verf. Acryl: Titaanwit, Naphtol Rood, Gele Oker, Ultramarijn Blauw, Gebrande Sienna; Olieverf: Titaanwit, Naphtol Rood, Gele Oker, Ultramarijn Blauw, Gebrande Sienna, Alizarine Crimson, Cadmium Geel licht, Gebrande Omber; Palet, minimaal 25x35 cm. Geen scheurpalet; Paletmes; Reukarme terpentine en rol keuken/klus-papier of lap.

Kleurstudie: Rood geel en blauw. Van alle drie een koude en warme variant. Voorbeelden: Warm rood: cadmiumrood, pyrrolerood, vermiljoenrood ; Koud rood: kraplak, magenta, permanent rose; Koud geel: citroen geel, aureoline; Warm geel: azo geel, cadmiumgeel; Koud blauw: ceruleum; Warm blauw: ultramarijn. Een minder agressief oplosmiddel hebt zoals Shell-sol in plaats van terpentine. Dit om de lucht in het lokaal niet teveel te vervuilen. Voor de rest zijn de schildermaterialen zoals in het tweede jaar, kwasten, paletmes etc.

Compositie en expressie: Heel klein spotje, kijkdoo, spiegel, siberisch krijt, zwarte tekenstift, tekenklemmen, gekleurde vouwblaadjes, afwasborstel, keukenrol, museumjaarkaart. Voor de rest schildermaterialen zoals in het 2e jaar.

Facultatieve lessen

1^e semester

Maandag

15:30-18:00 Fijnschilderen, Esther Leuvenink

Facultatieve lessen beroepsopleiding schilderkunst gecombineerd met cursus

De lessen fijnschilderen zijn heel geschikt voor mensen die kunnen blijven kijken naar de fijne structuren in huid, haar, stoffen, boomschors, groenten, hout etc. We gaan verder waar de meeste voorgaande lessen stopten. Echter natuurlijk is er eerst aandacht voor het grote geheel en ook al verkleint het penseel zich, het zicht moet groot blijven. Je leert gelaagd werken waarbij elke laag zijn functie heeft in het uiteindelijk “voelbaar” maken van het onderwerp. Hoe gedetailleerd kun/wil je daarbij uiteindelijk gaan? Je neemt zelf voorwerpen/materialen mee voor een stilleven. Probeer daarbij verschillende materialen te combineren.

Materialen: Eitempera, acryl of olieverf. Penselen en kwasten; gevarieerd, zowel bredere varkensharen kwasten als marterharen penselen. Marterharen penselen sowieso nrs 2,1, en 0. Ook een hake kwast is prettig voor glaceren.

Dragers: bij voorkeur paneel. Paletmes. Terpentine (geurvrij) als je wilt werken met olieverf. Palet voor olieverf en acryl, witte tegel voor eitempera. Bakjes voor water en oude lappen.

Locatie: Paradijsvogelstraat 16

Donderdag

15:30-18:00 Modeltekenen, Annelies Middel

Facultatieve lessen beroepsopleiding schilderkunst gecombineerd met cursus

Met aandacht voor de anatomie. In deze cursus komen tekenen in toonwaarden, anatomie en proportieleer, perspectief en abstract kijken allemaal bij elkaar.

Er is aandacht voor het leren tekenen in dynamische lijnen, maar in het opbouwen van een tekening krijgt het tekenen in toonwaarden een belangrijke rol. Ook is er aandacht voor perspectief van het model zelf en de ruimte om het model heen.

Materialen: houtskool, kneedgum en potlood 2,3 of 4b

Anatomieboek: - Portret- en figuurtekenen - Louise Gordon

- Menselijke Anatomie voor Kunstenaars - Szunyoghy & Fehér

Locatie: Paradijsvogelstraat 16

2e semester

Maandag

15:30-18:00 Fijnschilderen, Esther Leuvenink

Facultatieve lessen beroepsopleiding schilderkunst gecombineerd met cursus

De lessen fijnschilderen zijn heel geschikt voor mensen die kunnen blijven kijken naar de fijne structuren in huid, haar, stoffen, boomschors, groenten, hout etc. We gaan verder waar de meeste voorgaande lessen stopten. Echter natuurlijk is er eerst aandacht voor het grote geheel en ook al verkleint het penseel zich, het zicht moet groot blijven. Je leert gelaagd werken waarbij elke laag zijn functie heeft in het uiteindelijk "voelbaar" maken van het onderwerp. Hoe gedetailleerd kun/wil je daarbij uiteindelijk gaan? Je neemt zelf voorwerpen/materialen mee voor een stilleven. Probeer daarbij verschillende materialen te combineren.

Materialen: Eitempera, acryl of olieverf. Penselen en kwasten; gevarieerd, zowel bredere varkensharen kwasten als marterharen penselen. Marterharen penselen sowieso nrs 2,1, en 0. Ook een hake kwast is prettig voor glaceren. Draggers: bij voorkeur paneel. Paletmes. Terpentine (geurvrij) als je wilt werken met olieverf. Palet voor olieverf en acryl, witte tegel voor eitempera. Bakjes voor water en oude lappen.

Locatie: Paradijsvogelstraat 16

Woensdag

15:30-18:00 Grafische technieken, Siemen Dijkstra, Reinder Homan, Marieke Keuken

Facultatieve lessen beroepsopleiding schilderkunst gecombineerd met cursus

Siemen Dijkstra (5x) Hoogdruk of houtsnede: iedere student maakt een of meer kleurenhoutsnedes. Dit in de reductietechniek: De prent wordt in drie tot vier drukgangen gedrukt en tussen de drukgangen door wordt de houtplaat verder weg gesneden (gereduceerd). Met grafische druktechnieken kun je in oplage (6 tot 8 exemplaren) afdrukken. Uitgangspunt voor de grafiek is een tekening uit je schetsboek. Een modelstudie, een landschap; alles is mogelijk. Deze techniek biedt vele mogelijkheden en de resultaten zijn altijd weer verrassend!

Reinder Homan (5x) Diepdruk of ets. Een tekening wordt door een waslaag heen op een plaat metaal gekrast. Deze tekening wordt vervolgens in een zuurbad uitgebeten (geëts), De aldus ontstane groeven kunnen met inkt gevuld en afgedrukt worden.

Marieke Keuken (5x) Vlakdruk, steendruk of litho. Er wordt met vettige inkt of krijt op een lithosteen getekend. Wanneer de steen wordt bevochtigd zal de drukinkt zich wel hechten aan de tekening, maar niet aan het blanco oppervlak van de natte steen zelf, omdat vet en water immers elkaar afstoten.

Materialen: zijn in de grafiekwerkplaats aanwezig, kosten € 40 p.p., vooraf per bank te voldoen. Het is raadzaam om beschermende kleding, dan wel kleding die vies mag worden te dragen.

Locatie: Paradijsvogelstraat 16

Vrijdag

16:00-18:30 Model, Paul Boswijk

Facultatieve lessen Vakscholing

INFO VOLGT

Masterscholing

1^e semester

Dinsdag

13:00-14:30 (uitloop in overleg) Muurschilderen, Randolph Algera/ Jille van der Veen

In het lesprogramma “muurschilderingen” komen zowel kunstgeschiedenis, praktijk, theorie en toepassing van de theorie in de praktijk aan de orde.

16:00-18:30 Model in de ruimte, Joost Doornik

In deze lessen gaan we proberen tot een natuurlijke synthese te komen tussen het model en de ruimte in een schilderij.

Als je als student bezig gaat met de verf, het palet en het model voor je, merk je al snel dat de vorm een probleem kan worden. Of de ruimtelijkheid verdwijnt uit je schilderij. Richt je je echter weer teveel op de vorm van het model, dan wordt het model weinig schilderachtig en krijg je misschien een uitgeknipt beeld.

In mijn lessen kan de student zijn eigen stijl en vormtaal ontwikkelen en werken met zijn eigen keuze uit een uitgebreid kleurpalet, en komt zodoende tot een persoonlijke visie op het model in de ruimte.

Daarnaast worden in de les een paar oefeningen in perspectief verweven om de ruimtelijke kennis op peil te houden.

19:00-21:30 Compositie en expressie, Xandra Donders

-Als inspiratie gaan we in op tentoonstellingen en maatschappelijke thema's: zoals bv eenzaamheid/daklozen/ veranderingen in de samenleving en natuur. Nieuwsitems.

-Hoe maak je onderwerpen je eigen. Hoe trek je thema's naar jezelf toe.

-Wat wil jij laten zien? En hoe durf je daarin in zeer hoge mate jezelf te zijn.

-Naast waarnemen speelt voelen en ervaren een grote rol en vooral ook hoe bewandel je daarin je eigen weg.

-Je gaat proces gericht aan het werk.

-Zoekend schetsen/ doorpakken ook als je het even niet weet/ hedendaagse kunst en kunstgeschiedenis gebruiken als inspiratie of aanleiding of anderszins / Hoe gebruik je je eigen ervaringen/angsten/onzekerheden als bron.

-Ruimtelijke opstellingen.

-Hoe zet je je vaardigheden in of juist niet?

-Elkaars werk bespreken. Zo leer je zowel je eigen als andermans werk te reflecteren

Woensdag

9:30-12:00/12:30-15:00 Schilderen, Peter Hartwig

1. Deelnemers sturen foto's van eigen werk naar Peter. Minimaal drie werken. Eventueel met vragen/opmerkingen.
2. Deelnemers formuleren een leerwens.
3. Deelnemers noemen drie kunstenaars die zij bewonderen.

Na de technische vakscholing is het tijd om erachter te komen wie je bent als schilder. Wat inspireert je, wat wil je de kijker laten beleven, wat zijn je kwaliteiten en wat zijn je valkuilen. Hoe kom je toch aan die dip?

Wat is voor jou het allerbelangrijkst, wanneer is je schilderij naar jouw inzicht mislukt? Hoe kun je effectief te werk gaan om tot jouw beeld te komen? En dit alles zonder het avontuur te verliezen.

Onderwerpen/thema's: Zoveel mogelijk eigen onderwerpen. Focus ligt op interieur, stillevens, stedelijke motieven en landschap. Hier kunnen ook mensen onderdeel van zijn. Op de zaterdag kan ook gewerkt worden naar opstellingen/ensceneringen. Naar aanleiding van de kennismaking en de foto's van het eigen werk kunnen opdrachten op maat gegeven worden om inzichten en vaardigheden aan te scherpen. Model wordt niet gehoord, maar vragen rondom mensfiguur en dieren worden uiteraard wel behandeld.

Vrijdag

16:00-18:30/19:00-21:30 Model, Rachel Dieraert

De lessen modelschilderen worden deels in combinatie met modeltekenen gegeven.

In de vakopleiding is er reeds allerlei kennis aangereikt zoals proporties, tonaliteit, kleurgebruik en compositie. Deze basiselementen van het (model)schilderen (en tekenen) komen nog steeds voorbij en leer je waar nodig nog meer te integreren of verdiepen. Daarnaast is er nu ook ruimte om te ontdekken en onderzoeken waar jouw natuurlijke kracht en inspiratie in het schilderen ligt en waar je jouw focus wilt leggen.

Er wordt gewerkt vanuit de waarneming, naar model. De verwerking daarvan kan per student verschillen: langer werken aan een schilderij of juist verschillende snelle schetsen maken, direct nat-in-nat op het doek werken of eerst verschillende tekeningen/ studies maken, concentreren op het model of de omgeving erbij betrekken, gebruik maken van een gedempt, beperkt palet of meer coloristisch, etc.

Een essentieel onderdeel in deze lessen is kleurgebruik en palet. Andere aandachtspunten zijn o.a. "bouwen", constructief tekenen/ schilderen, plasticiteit, compositie, abstractie en deformatie.

In deze lessen wordt het onderzoekend en corrigerend werken gestimuleerd, waarbij het proces belangrijker is dan het resultaat. Ter ondersteuning kijken we ook in kunstboeken naar de werken van diverse kunstenaars, om te leren kijken en van voorgangers te kunnen leren.

Zaterdag

9:30-12:00/12:30-15:00 Het binnenste buiten, Joyce Eijkhout

In de lichaamshouding en gezichtsuitdrukking kun je al zo ontzettend veel aflezen, zonder dat je daar allerlei attributen voor nodig hebt. In mijn lessen gaan we gebruik maken van acteurs en dansers, wellicht soms 2 modellen. Zij verstaan als geen ander het lichaam en kunnen ons allerlei emoties laten zien. In de lessen mag je gebruik maken van een camera om houdingen en gezichtsuitdrukkingen vast te leggen om hier thuis op door te studeren.

We gaan kijken naar het lijnenspel in een lichaam en de dynamiek van beweging. In de loop van de lessen gaan we licht en attributen toevoegen en zo steeds van groot naar klein in uitwerking. Daarnaast gaan we de grote uitdrukkingen zoals ze gebruikt worden in bijvoorbeeld cartoons, uiteindelijk verkleinen voor een geschilderd portret.

Wat gebeurt er met een lichaam wanneer het verlangt en wat gebeurt er in een gezicht? Kun je aan de hand van de schouderstand al zien wat iemand voelt? Alles is zichtbaar in de lijnen van een lichaam, zelfs in een hand of een teen, maar hoe vertaal je dat zonder dat je grote gebaren en uitdrukkingen hoeft te gebruiken?

Dit soort dingen gaan we onder de loep nemen met als eind doel: het binnenste (subtiel) naar buiten keren.

12:30-15:00/15:30-18:00 Plein air schilderen, Joost Doornik (4x in september)

In het eerste en tweede semester gaan we 4x een dag naar buiten. We werken met een kistveldezel in de natuur of in de stad.

Van belang is de tekenervaardigheid, omdat in een open ruimte met een hoop informatie en geluid de aandacht al snel wordt verlegd naar bijzaken, en het oorspronkelijke schilderkunstig idee verdwijnt tijdens het schilderen. Hierbij komen ook de lessen perspectief van pas uit Vakscholing 1. van de schildermaterialen is een boodschappentrolley erg handig.

Masterles Projectweek Stilleven, Henk Helmantel

Mijn lessen worden gegeven in drie aansluitende dagen, met als afsluiting een excursie bij mij thuis langs de verzamelde kunstcollectie. De opdracht zal zijn: bouw een stilleven op, op een niet al te simpele manier, dat bij voorkeur diverse aspecten in beeld brengt. (Zelf voorwerpen meebrengen).

Aandachtspunten: compositie; kleurstelling; stofuitdrukking; lichtbehandeling; totale atmosfeer.

Minimale afmeting 50x65 cm. Tijdens de lessen regelmatig gezamenlijke werkbespreking.

2^e semester

Dinsdag

13:30-16:00 (uitloop in overleg) Portret in opdracht, Dorine Kuiper

Deze lessenreeks Beroepsvoorbereiding biedt zowel een praktisch als theoretisch kader voor het werken in opdracht van een opdrachtgever. Wat maakt een portret tot een goed kunstwerk? Die vraag staat om te beginnen centraal in 2 door een kunsthistoricus gegeven hoorcolleges over de portretkunst.

En hoe verhoudt zich het werken in opdracht waarbij wensen en voorwaarden van een opdrachtgever spelen, tot de voor een creatief proces noodzakelijke vrije speelruimte? Is 'schilderen in opdracht' altijd een wezenlijk ander verhaal dan wat we 'vrije schilderkunst' noemen? Op die mijns inziens belangrijke vragen wil ik graag samen met jullie ingaan. Uiteraard zal ik ook uitvoerig ingaan op de praktische kant van het schilderen in opdracht: Hoe verloopt het contact met je opdrachtgever? Hoe ga je om met tijdsdruk? Waar moet je aan denken bij de afspraken die je van te voren maakt, en wat doe je als een opdrachtgever niet tevreden is met het resultaat? Hoe gaat de financiële afwikkeling van een opdracht in zijn werk? Ik probeer je zo goed mogelijk voor te bereiden op deze en nog veel meer praktische zaken. Hierna gaan we daadwerkelijk schilderen. Daarbij creëren we fictieve opdrachtsituaties om mee te oefenen, en tot slot komt er een BG'er oftewel 'Bekende Groninger' voor jullie poseren. We behandelen dit zoveel mogelijk als een echte

officiële opdracht. Je verdiept je in de persoon, laat een idee in je rijpen, maakt schetsontwerpen, een prijsopgave, etc. Samen kijken we vervolgens wat het meest overtuigende ontwerp is, en dat ga je in drie lessen onder mijn begeleiding uitwerken. We sluiten af met een klassikale onthulling van jullie portretten, waarbij de geportretteerde Groninger ook aanwezig zal zijn.

16:30-19:00/19:30-22:00 Vergelijkende anatomie, Robin Shillcock

OBSERVEREN, BELEVEN, VERBEELDEN

Anatomische kennis is een hulpmiddel, het hoeft niet een alles verdringende passie te worden. Wie de zichtbare wereld overtuigend weer wil geven, heeft kennis en begrip nodig, niet alleen van van het atelierpraktijk, maar ook van hoe de wereld in elkaar steekt.

In deze lessen blijven we dicht bij de werkelijkheid —maar niet uitsluitend, want vormgeven van wat je gezien hebt hangt grotendeels ook af van verbeelding.

We gaan vooral tekenen met verschillende materialen (naar eigen keuze, dus ook pastel als je dat zou willen, al is dat eigenlijk schilderen met droog pigment). Tekenend zou je kunnen vergelijken met het onthullen van een mysterie; tijdens het kijken en tekenen haal je laag na laag weg en krijg je greep op je onderwerp.

Tekenen helpt ook te schiften in de vele mogelijkheden die je brein produceert.

In de afgelopen studiejaren heb je van alles geleerd over je beroepspraktijk, over chiaroscuro, toonwaarde en kleur, over het belang van goed observeren, en van het begripen van wat je ziet. Begrip is in dit verband een groot goed, want een van de fundamenten van de figuratieve/realistische (schilder)kunst. Begrip brengt je dicht bij je onderwerp, of dat nu mens, dier of iets anders is. Je hebt hier jarenlang aan gewerkt, geworsteld met je eigen beperkingen & de frustratie van het te langzaam vooruitgaan, en met het overwinnen van zulke beperkingen. Je hebt gekeken naar de grote voorbeelden, Dürer, van Eyck, Vermeer, Menzel, Degas, Homer, Wyeth, Freud e.a., en je hebt ontdekt dat een basis kwaliteit hen allen verbindt, een kwaliteit dat in alle goede kunst is te vinden, namelijk, dat het goed gemaakt is.

De Lessen

In de lessenserie werken we naar verdieping —verdieping van je kennis, van je vermogen tot inleven en ook verdieping van je verbeelding.

We kijken naar mens en dier, naar opbouw, naar beweging, de ultieme expressie van levenslust (denk bijv. aan dans, een galoperend veulen), en zo mogelijk ook naar de “psychologie” van het onderwerp —hadden we maar alle tijd in de wereld!

In de eerste lessen werken we naar model, lichaamshouding, portret en details, en vervolgens ook naar dieren, het liefst levend, maar dood als het moet.

Op het program staat het verwerven van enige kennis van drukpunten van het skelet en de oppervlakte bepalende spieren; de mens in beweging (klauteren, schermen), paarden (bereden politie?), geiten, eenden, ganzen, varkens (op een (kinder)boerderij), de voordelen & valkuilen van het werken naar foto's en zo mogelijk een of meer sessies in de dierentuin.

Woensdag

9:30-12:00/12:30-15:00 Schilderen, Stijn Rietman

De technische aspecten heb je in de vakopleiding uitvoerig tot je genomen. Daarbij komt nu een verdieping: Wat is hoofd- en bijzaak in je beeld, wat vind jij belangrijk en welke keuzes maak je daarbij? Wat laat ik weg, waar zoom ik op in, welke sfeer wil ik oproepen, welke voorwerpen kies ik en waarom?

Ik ben er deze lessen om je in deze zoektocht – die vooral gericht is op veel doen en uitproberen - te begeleiden. Rode draad hierin is dat er in de lessen wordt gewerkt naar waarneming van een stillevenopstelling. Hierin zullen we ons focussen op diverse benaderingen; de kunst van het weglaten, het verstilde stilleven, de Trompe L'oeil, hedendaagse onderwerpen, witte objecten, felle kleuren, etc.

Werk tijdens het schilderen aan je ideeën, schrijf ze op, maak schetsen en bespreek ze eventueel met mij en/of je medestudenten. Neem voor elke les je eigen voorwerpen en schildermateriaal mee, zodat je altijd uit de voeten kunt. Soms zul je een huiswerkopdracht meekrijgen die we de les erop bespreken. We eindigen het semester met een klassikale werkbespreking.

Vrijdag

12:30-15:00 Model en Portret, Paul Boswijk

In de 3 voorafgaande jaren heb je het nodige geleerd over vorm, anatomie, compositie, perspectief, tonale waarden, kleur en al deze elementen komen nog steeds aan bod in mijn lessen maar meer met de nadruk op wat en hoe je zelf graag schildert. Er wordt gewerkt naar model maar de begeleiding wordt individueler en je gaat op zoek naar wat je inspireert, motiveert, wat je wilt uitdrukken.

Tevens komen een aantal specifieke zaken aan de orde zoals: clair/obscur, plooival, stofuitdrukking, glans, weerkaatsing en verder alles wat je graag wilt weten maar nog nooit iets over gehoord hebt (of weer bent vergeten). Het gebruik van foto's is over het algemeen zwaar taboe maar vrijwel iedereen gebruikt ze in meer of mindere mate als hulpmiddel uit noodzaak of als bewuste keuze. Hoe maak je bruikbare foto's, waar moet je op letten en wat zijn de gevaren, valkuilen en regelrechte fouten? Ook over praktische zaken als doek opspannen, lijsten maken, vergulden, passe-partout snijden zal ik het een en ander uitleggen.

16:00-18:30/19:00-21:30 Het binnenste buiten, Joyce Eijkhout

In de lichaamshouding en gezichtsuitdrukking kun je al zo ontzettend veel aflezen, zonder dat je daar allerlei attributen voor nodig hebt. In mijn lessen gaan we gebruik maken van acteurs en dansers, wellicht soms 2 modellen. Zij verstaan als geen ander het lichaam en kunnen ons allerlei emoties laten zien. In de lessen mag je gebruik maken van een camera om houdingen en gezichtsuitdrukkingen vast te leggen om hier thuis op door te studeren.

We gaan kijken naar het lijnenspel in een lichaam en de dynamiek van beweging. In de loop van de lessen gaan we licht en attributen toevoegen en zo steeds van groot naar klein in uitwerking. Daarnaast gaan we de grote uitdrukkingen zoals ze gebruikt worden in bijvoorbeeld cartoons, uiteindelijk verkleinen voor een geschilderd portret.

Wat gebeurt er met een lichaam wanneer het verlangt en wat gebeurt er in een gezicht? Kun je aan de hand van de schouderstand al zien wat iemand voelt? Alles is zichtbaar in de lijnen van een lichaam, zelfs in een hand of een teen, maar hoe vertaal je dat zonder dat je grote gebaren en uitdrukkingen hoeft te gebruiken?

Dit soort dingen gaan we onder de loep nemen met als eind doel: het binnenste (subtiel) naar buiten keren.

Zaterdag

9:30-12:00/12:30-15:00 Schilderen, Peter Hartwig

De kern van deze serie is het licht. Licht en sfeer. Alles wat we zien, zien we door licht. Ruimtes gevuld met licht en ruimtes, verdeeld door licht in donkere en lichte partijen.

Mensen die tevoorschijn komen, doordat ze gedeeltelijk licht vangen. Ook buiten is dit het geval. Staat je onderwerp in de schaduw of in het licht? Een bijkomend gegeven is het ritme, waarmee je de lichte en donkere vlakken verdeelt.

Ritme en dynamiek zijn in het stadsbeeld bijna als vanzelf aanwezig. Dit allemaal klinkt als zwart-wit, maar het gebruik van kleur zal wel degelijk hierin meegenomen worden. Er wordt gewerkt in cafés, in de stad en in het lokaal. Er zal op 3 momenten gewerkt worden met een model.

12:30-15:00/15:30-18:00 Plein air schilderen, Joost Doornik (4x in mei)

In het eerste en tweede semester gaan we 4x een dag naar buiten. We werken met een kistveldezel in de natuur of in de stad.

Van belang is de tekenervaardigheid, omdat in een open ruimte met een hoop informatie en geluid de aandacht al snel wordt verlegd naar bijzaken, en het oorspronkelijke schilderkunstig idee verdwijnt tijdens het schilderen. Hierbij komen ook de lessen perspectief van pas uit Vakscholing 1.

Masterles week Open Dagen, Sam Drukker

In de driedaagse Masterles van Sam Drukker wordt via beeldmateriaal intensief ingegaan op een aantal aspecten van het schilderen. De eerste dag is dat "compositie" en "tonaliteit" waarna er geschilderd wordt n.a.v. een model. Op de tweede dag zullen "kleur", "kwaliteits- en complementair kleurcontrast" het uitgangspunt zijn. Op de laatste dag wordt er ingegaan op "authenticiteit" en "visie", waarden die op klassiek gestoelde opleidingen te veel ontbreken. In de MC zal een schat aan informatie over de studenten worden gegoten en zal men moeten wennen aan het snel nemen van beslissingen. Ook worden eigenschappen als concentratie, flexibiliteit en het scheiden van waarnemen en weten getraind. Kijken is iets wat we hebben afgeleerd maar levert het hoogste goed: onafhankelijkheid.

Masterles projectweek Glaceren: olieverf 2.0, Piet Sebens

Rond het glacis hangt in de schilderkunst een geheimzinnig waas. Het zou een wondermiddel zijn om te komen tot een rijker scala aan toon en kleur. In de 15e eeuw pasten de gebroeders van Eyck deze techniek al toe in hun beroemde altaarstuk 'Het lam Gods'; een fonkelend kleurgebruik gepaard aan een grote ruimtelijkheid. Dit alles om te komen tot een verbluffend overtuigende weergave van de werkelijkheid.

In het Joodse bruidje gebruikte ook Rembrand het glacis, maar dan vooral om structuurrijke lagen in te wassen. Matthijs Röling past het glacis ook op deze manier toe. Eigenlijk is het glacis niet meer dan een gekleurd filter dat over (bepaalde partijen) van een werk wordt gelegd dat al voor het grootste gedeelte is voltooid. Het is bij uitstek geschikt om de puntjes op de i te zetten: het is het peper en zout van een schilderij. Het glacis geeft de olieverf een boost. Natuurlijk ga je in deze masterles veel en vaak zelf aan het werk. Verder leer je in deze week:

- Waar je bij collega's in de kunstgeschiedenis voorbeelden vindt van het gebruik van glacis.
- De verschillende samenstellingen van het glacis.
- Hoe een glacis toon en kleur kan beïnvloeden/ verrijken.
- Hoe je het glacis nu eenvoudig in je eigen werk kunt gebruiken.

Persoonlijk kunstondernemerschap Masterscholing 2 (verplicht onderdeel)

Vrijdag

12:30-15:30 (schema in nader overleg) Persoonlijk kunstondernemerschap, Renate Coenraad

Tijdens je opleiding ben je vooral gericht op het ontwikkelen van je artistieke kwaliteiten. Maar kunstenaar zijn houdt meer in dan alleen het realiseren van een kunstwerk. Het is goed je ervan bewust te zijn dat als je voor het kunstenaarschap kiest, je ook ondernemer wordt. Waar het ondernemerschap voor de één een vanzelfsprekendheid is, kan het voor de ander een echte uitdaging zijn. Het is fijn als je tijdens je studie ermee vertrouwd raakt en je vanuit

jouw unieke kwaliteiten inzicht krijgt in wat voor onderneming bij jou past, hoe je het kunt realiseren en ermee naar buiten kunt treden.

Het vak Ondernemerschap in de Kunst omvat onderwerpen als presentatie, kunstmarkt, in opdracht werken, pr en marketing, tentoonstelling maken en administratie. Ondernemerschap in de Kunst reikt je handvaten aan voor jouw toekomstige kunstonderneming. Gastdocenten en werkbezoeken ondersteunen het programma. Individuele presentaties in relatie tot je werk vormen de rode draad van het programma.

Aansluitend wordt er van je verwacht dat je aan het eind van het eerste semester (begin februari) een referaat houdt over jouw toekomst als kunstondernemer. In het programma zal aandacht worden besteed aan het referaat en zul je hierin worden begeleid.

Materialen

1e semester

Xandra Donders: in elk geval heel klein spotje en troepjes en kijkdoos en spiegel. Veel tekenend onderzoek.

Rachel Dieraert:

- Papier: 50 x 65 cm (of groter), kan gewoon romandruk zijn
- Tekenmateriaal: Siberisch krijt, zacht (bv. Faber Castell Soft)
- Kneedgum
- Ander tekenmateriaal naar eigen voorkeur (bv. houtskool, tekenpennetje)
- Evt. schetsboek
- 2 papierklemmen
- Drager: geprepareerd doek, paneel of olieverfpapier (ondergrondkleur: middentoon) – neem meerdere dragers (in verschillende formaten) mee per les!
- Olieverf: (Studieverf is ook goed. Voor duurdere kleuren zijn ook alternatieven te vinden, de benaming verschilt dan per merk)
- * Basispalet/ in ieder geval: ultramarijn blauw (donker) of pruisisch blauw, gebrande omber, gele oker, titaanwit, cadmium rood (of goedkoper alternatief)
- * Eventuele uitbreiding palet (tip: kijk wat je al hebt en waar je graag mee werkt, in overleg evt. aanvullen): cadmium geel, citroengeel, kraplak, evt. Engels rood, evt. viridiaan groen, evt. gebrande sienna, evt. napels geel
- Kwasten in diverse maten, ook grote
- Groot palet (bv. houten palet)
- 2 paletmessen
- Shell Sol
- Evt. medium (indien gewenst)
- Lappen
- Schoon jampotje (of zoiets) met deksel; om Shell Soll in te doen
- Evt. kartonnen kadertje, bestaande uit twee uitgesneden L-vormen

Peter Hartwig: Materialen om te kunnen schilderen en oefen/schetsmateriaal. Drager(s): doek, paneel of papier.

Penselen, paletmes, palet. Olieverf (Cobra kan ook) en eventueel acrylverf.

Joost Doornik (plein air): Olieverf: titaan wit, gebrande Siena, Ultramarijn blauw, gele oker, cadmium rood, cadmium geel en kobalt. Viridiaan groen ; Shell sol; paletmes; eigen penselen; houtskool; lappen.

We schilderen op getoond ondergrond.

Voor het vervoer van de schildermaterialen is een boodschappentrolley erg handig.

2e semester

Robin Shillcock:

MATERIALEN LESSEN ROBIN D'ARCY SHILLCOCK

Gewone tekenmateriaal naar voorkeur, maar in elk geval: potlood 2B, 4B, 7B, houtskool of conté, zwarte balpen. Kneedgum, puntenslijper/mes. Aquarelpenselen naar voorkeur.

Aquarelverf: gouache of acryl: gummigut (of cadmiumgeel), gele oker, gebrande sienna, cadmiumrood, frans ultramarijn (of cobalt), zwart.

Palet naar voorkeur (email bord is licht en makkelijk schoon te maken)

Schetsblok A3 en A4: spiraal schetblokken zijn handig: N° 1, 90 gr., N° 2, 125 gr., en voor liefhebbers N° 4, 90gr. met Kraft papier (bruin).

Tekenplank, formaat A3 (triplex is licht!). Grotere vellen, zonodig te verkrijgen in de KA.

Houtskool/krijtsoort, pastelkrijt zwart, wit en eventueel complementaire kleuren.

Kneedgum, veer.

Papier 50x65 cm.

Peter Hartwig: schetsboek, grafietstiften divers t/m 6B, kneedgum, schetspapier en tekenpapier voor model, houtskool. Telefoon of camera om te fotograferen. Er wordt geschilderd met acryl- en/of olieverf.

Voor de liefhebber: Er kan ook geschetst worden met inkt.

Stijn Rietman: Basispalet:

Gemengd wit, Citroengeel, Transparant Oxydgeel, Cadmium Rood licht, Quinacridone Roze, Ultramarijn Blauw donker, Turquoise blauw of Phtaloblaauw, Gebrande Ombre. Verder ben je vrij om dit aan te vullen met de voor jou 'onmisbare' kleuren.

Sam Drukker: Olieverf: gemengd wit, Kraplak, Ultramarijn blauw, gele oker, cadmium rood, cadmium geel en kobalt blauw; Shell sol; Spalter; Fijne ronde penselen nr 4, 6, 8; Lappen; Een kartonnen kadertje bestaande uit twee uitgesneden "L"; Palet (papier/glas/hout); Paletmes; Per dag twee dragers. Liefst opgespannen en van te voren in wit geprepareerd papier.; Wit crêpe-tape.

Henk Helmantel: paneel of doek minimaal 50/50 cm; olieverf; kwasten en penselen; terpentijn (geurvrij) en medium; voorwerpen naar eigen keus; vruchten en/of fruit.

Randolph Alger/ Jille van der Veen: Leerlingen zorgen voor: potjes emmertjes voor verf, paletten, kwasten groot en klein, potlood houtskool etc. De verf en afplakmateriaal wordt verzorgd door UMCG.

Joost Doornik (plein air): Olieverf: titaan wit, gebrande Siena, Ultramarijn blauw, gele oker, cadmium rood, cadmium geel en kobalt. Viridiaan groen ; Shell sol; paletmes; eigen penselen; houtskool; lappen.

We schilderen op getoond ondergrond.

Voor het vervoer van de schildermaterialen is een boodschappentrolley erg handig.

